

PARIJAT
Enabling. Growth. Responsibly.

ਪਾਰਿਜਾਤ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਮੈਨੁਅਲ

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਿਹਾਰ, ਸਹੀ ਲਾਗੂਕਰਨ, ਨਿਪਟਾਰਾ, ਜਾਨਵਰ ਦੀ
ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ

PARIJAT

Enabling. Growth. Responsibly.

ਪਾਰਿਜਾਤ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਮੈਨੁਅਲ

ਸੰਪਾਦਕ:

ਡਾ. ਮੋਨਾ ਜੋਸ਼ੀ

ਜਸ਼ੋਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ

ਪੂਜਾ ਭੱਟ

(ਆਰ ਐਂਡ ਡੀ ਵਿਭਾਗ)

ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾ. ਲਿ.

ਸਲਾਹਕਾਰ

ਵਿਪਿਨ ਸੈਨੀ

ਫੋਟੋ ਕ੍ਰੈਡਿਟਸ

ਵਿਰਾਜ ਆਨੰਦ

ਡਿਜਾਇਨ ਇਨਪੁਟਸ

ਨਿਤਿਨ ਤਯਾਗੀ

ਪਾਰਿਜਾਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ: 2019

ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ:
ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾ. ਲਿ.

ਪੰਜੀ. ਦਫਤਰ:
ਐਮ-77, 1 ਅਤੇ 11 ਮੰਜਿਲ, ਐਮ ਬਲਾਕ
ਮਾਰਕਿਟ, ਗ੍ਰੇਟਰ ਕੈਲਾਸ਼-11, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-
110048

ਵੈਬਸਾਈਟ

<https://www.parijatagrochemicals.com/>

PARIJAT

Enabling. Growth. Responsibly.

ਕਾਪੀਰਾਈਟ© ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ 2018

ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਰਾਖਵੇਂ ਹਨ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਤੱਤ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖਿਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਹੈ। ਟ੍ਰੇਡ ਦੇ ਜਰੀਏ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਇਵੇਟ ਲਿਮਿਟੇਡ ਦੀ ਪੂਰਵ ਲਿਖਤੀ ਆਗਿਆ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨੀ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਜਰੀਏ ਜਾਂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਤੇ ਕਾਗਜ਼ ਜਾਂ ਫੇਰ ਇੰਟਰਨੈਟ ਤੇ, ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਨਕਲ, ਮੁੜ-ਉਤਪਾਦਨ, ਸੰਪਾਦਨ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਇਆ, ਫੈਲਾਇਆ, ਪ੍ਰਚਾਰ ਜਾਂ ਸਪੁਰਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁਖਬੰਧ

ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਧੁਨਿਕ ਖੇਤੀ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੇ ਇੱਕ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਪਹਿਲੂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅੰਤਿਮ ਉਪਯੋਗ ਲਈ ਨਿਰਮਾਤਾ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਚਰਣਾਂ ਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖਾਸ ਪਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੈਮਿਕਲਸ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਉਪਯੋਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਖਾਸਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇ ਮੈਨੁਅਲ ਵਜੋਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪੁਸਤਿਕਾ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਸੁਝਾਅਾਂ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਫਸਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੈਮਿਕਲਸ ਦਾ ਨਿਰਮਾਤਾ ਹੈ।

ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾ ਲਿ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹੋਰ ਖੰਡਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰੋਪ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਕੈਮਿਕਲਸ ਦੀ ਡਿੱਸੇਮਿਨੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਮੈਂਟਰਿੰਗ ਸੰਪੂਰਨ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਵਿਕਰਮ ਆਨੰਦ

ਨਿਦੇਸ਼ਕ

ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾ. ਲਿ.

ਇੰਡੈਕਸ

ਅਧਿਆਏ 1

ਸਪ੍ਰੋਅਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ	1-2
ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਲਾਗੂਕਰਨ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ (ਆਮ)	3-4

ਅਧਿਆਏ 2

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪ੍ਰੋਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਡਸਟਰ)	5
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪ੍ਰੋਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਫੁੱਟ ਸਪ੍ਰੋਅਰ)	6
ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪ੍ਰੋਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਨੈਪਸੈਕ)	7

ਅਧਿਆਏ 3

ਭੂਮਿਕਾ (ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੋਅਰ)	8
ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੇਜ਼ਲਾਂ	9

ਅਧਿਆਏ 4

ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਸੂਤਰੀਕਰਨ	10-11
--------------------	-------

ਅਧਿਆਏ 5

ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ	12
ਸੰਭਾਲ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ	13
ਭੰਡਾਰਨ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ	14

ਅਧਿਆਏ 6

ਸਪਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ	15-16
ਲਾਗੂਕਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ	17-18
ਸਪਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ	19-20

ਅਧਿਆਏ 7

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

21-22

ਅਧਿਆਏ 8

ਬਗੀਚਾ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

23-25

ਅਧਿਆਏ 9

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਮਧੂਮੱਖੀਆਂ)

26

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਪੰਛੀ)

27

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਮੱਛੀ)

28

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਜਾਨਵਰ)

29

ਅਧਿਆਏ 10

ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਲੱਛਣ

30

ਮੁਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਤਸ਼ਖੀਸ

31

ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਮੁਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਨਿਦਾਨ

32

ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਲੱਛਣ

33

ਅਧਿਆਏ 11

ਵਸ਼ੈਲੇਪਣ ਦਾ ਤਿਕੋਣ

34

ਅਧਿਆਏ 12

ਕੁਝ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

35

ਪਾਰਿਜਾਤ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

36

ਅਧਿਆਏ: 1 ਸਪ੍ਰੇਅਰਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਇੱਕ ਡਿਵਾਇਸ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਪਰੇ ਵਾਲੇ ਤਰਲ ਨੂੰ ਛੋਟੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਣੀਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡਣ ਲਈ ਥੋੜੇ ਜੇਰ ਨਾਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਧੂ ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮਾਉਂਟੇਡ ਬੂਮ

ਡ੍ਰੋਨ

ਸਪ੍ਰੇਅਰਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਸਟਰ, ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਫੁੱਟ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਏਰਿਅਲ ਸਪ੍ਰੇਅਰ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡ੍ਰੋਨ), ਆਦਿ। ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੈਕਟੇਅਰ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਪਰੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੇਠਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਲਾਗੂਕਰਨ ਨੂੰ ਸਰੇਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਨੈਪਸੈਕ

HV: ਉੱਚ ਮਾਤਰਾ = 150 l/ha
ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ।

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਉੱਲੀਮਾਰ, ਸ਼ਾਕਨਾਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਉੱਚਿਤ।

LV: ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ = ਲਗਭਗ 10-150 l/ha.

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ, ਉੱਲੀਮਾਰਾਂ ਲਈ ਉੱਚਿਤ।

ULV: ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ = ਲਗਭਗ 1-5 l/ha.

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਉੱਚਿਤ।

ਫੁੱਟ ਸਪ੍ਰੇਅਰ

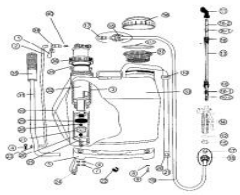
ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਲਾਗੂਕਰਨ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ (ਆਮ)

- ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੀ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਧੀਆ ਦੇਖਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਹਰ ਦਿਨ ਦੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਓਂ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਕਾਫੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਸਮਾਨ ਰਸਾਇਣ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

➤ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ ਤੇ, ਖਾਸਤੌਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਤੇਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

PARTS DIAGRAM

PARTS LIST

1	Handle securing ring
2	Connecting rod
3	Guide bushing
4	Split pin
5	Tank base
6	Washer
7	Nut
8	Washer
9	Screw
10	Strap buckle
11	Nozzle assembly
12	Washer

13	Lance
14	Trigger valve
15	Adaptor
16-1	Locking sleeve
16-2	O-ring
17	Hose barb
18	Hose nut
19	Hose
20	Carrying strap end fitting
21	Carrying strap hook
22	Pump handle attachment clip
23	Washer
24	Carrying strap attachment
25	Pump
26	Valve ball
27	Valve seal
28	Valve ball
29	Cup washer
30	Carrying strap
31	Pump handle
32	Air chamber
33	Pesticide tank
34	Felt sealing washer
35	Pump handle grip
36	Air chamber lid
37	Pesticide tank filling filter
37-1	Sealing washer
38	Pesticide tank lid
39	Handle & lance retaining clip
40	Split pin

KS-16 KNAPSACK SPRAYER INSTRUCTION MANUAL

FEATURES

The KS-16 lever operated knapsack sprayer is a high quality robust and durable general-purpose sprayer.

- Proven reliability – tested to over 40,000 operations without failure.

- 16 litre ergonomically designed HDPE tank.
- Large filling aperture with filter.
- Leak-proof valve on tank lid.
- Lightweight and profiled for maximum operator comfort.
- Internal piston pump.
- Internal agitation of liquid.
- Operating pressure range 1 – 4 bar (15 – 60 PSI).
- Adjustable straps with low absorbency of liquid.
- Metal lance and trigger valve handle for maximum durability.
- Hytrel™ pump seal and Viton™ valve and hose seals for maximum resistance to aggressive spray liquids.
- Retaining clip for handle & lance.
- Supplied with interchangeable nozzle tips for herbicide and insecticide/fungicide application.
- Optional constant flow valve.

- ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਕਿ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜ਼ਾਇਨ ਅਤੇ ਲੈਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਜੇ ਇਹ ਨਵਾਂ ਵੀ ਹੈ, ਸਾਰੇ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਘਿਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਰਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
- ਸਾਰੇ ਪੁਰਜਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਘਿਸੇ, ਟੁੱਟੇ ਅਤੇ ਨਸ਼ਟ ਹੋਏ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਜੇ ਨੇਜ਼ਲ ਘਿਸ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ 10% ਜਿਆਦਾ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਸਾਇਣ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਨੇਜ਼ਲ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰੇਗੀ।
- ਅਸਾਨ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਤੱਤ ਅਤੇ ਅਸੈਂਬਲੀਆਂ ਦੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਾਲੇ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਿਦਾਇਤ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਹਰ ਨਵੇਂ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
- ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੋਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੀ ਸਫਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਬਕਾਇਆ ਰਸਾਇਣ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲ ਦੇਣਗੇ ਜੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਬਚੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਲਟਰਾਂ ਅਤੇ ਨੇਜ਼ਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਾਫ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੰਗਾਲੇ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਂਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰੀਸ ਲਗਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਚੱਲਣ/ਹਿੱਸਣ ਵਾਲੇ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੇਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਏ: 2

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ
ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਡਸਟਰ)

ਡਸਟਰ ਇੱਕ ਉਪਕਰਣ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਧੂੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਤੇ ਬਰੀਕ ਕਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲਿਜਾਉਣ ਲਈ ਹਵਾ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਯੁਗ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਆਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਰਸਾਇਣਾਂ ਨੂੰ ਧੂੜਣ ਦਾ ਰਸਾਇਣਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦਮੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹ ਦੁਆਰਾ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਸਿਹਤ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਧਿਆਏ: 2

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਫੁੱਟ ਸਪ੍ਰੇਅਰ)

ਫੁੱਟ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਰੇਕਰ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਸ਼ੋਧਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਹੈ। ਪੰਪ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜੇੜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹਵੀਂ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਲੰਜਰ ਪੈਡਲ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਤੇ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਥੱਲੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤਰਲ ਨੂੰ ਪਲੰਜਰ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੇਣ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਵਾਲੇ ਪਾਤਰ ਵਿੱਚ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਲੰਜਰ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਾਲ ਵਾਲਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਬਗੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਏ: 2

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ (ਨੈਪਸੈਕ)

ਨੈਪ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਇੱਕ ਉਪਕਰਣ ਹੈ ਜੋ ਬੂੰਦਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਕਵਰੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਹਨ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਸਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਚਾਲਨ, ਬਿਜਲੀ ਦੁਆਰਾ ਸੰਚਾਲਿਤ, ਹੱਥ ਵਾਲਾ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਰੇਕਰ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਮਾਤਰਾ ਵਾਲਾ ਸਪ੍ਰੇਅਰ, ਫੁੱਟ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਜਾਂ ਪੈਡਲ ਪੰਪ, ਆਦਿ।

ਅਧਿਆਏ: 3

ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ (ਭੂਮਿਕਾ)

ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਉਪਕਰਣ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੈਪਸੈਕ ਟੈਂਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਡਿਵਾਇਸ, ਲਾਇਨ, ਅਤੇ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੋਜ਼ਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਸਪ੍ਰੇ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਖੇਤ ਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਹੈ। ਸਪ੍ਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੇ ਪੁਰਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ

ਅਧਿਆਏ: 3

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਪ੍ਰੇਅਰ (ਨੋਜ਼ਲਾਂ)

ਹੋਲੇ ਕੋਨ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਉੱਥੇ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੌਦਾ ਫੋਲਿਏਜ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ **ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਉੱਲੀਮਾਰ** ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਫਲੈਟ ਫੈਨ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਫੋਲਿਅਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਕਵਰੇਜ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ **ਖਰਪਤਵਾਰ/ਨਦੀਨਨਾਸ਼ਕ** ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਫਲੱਡ ਜੈਟ

ਇਹ ਉੱਚ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦਰਾਂ ਅਤੇ ਗਤੀਆਂ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ਕ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਚੌੜਾ-ਕੋਣ, ਫਲੈਟ ਫੈਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ **ਖਰਪਤਵਾਰ/ ਨਦੀਨਨਾਸ਼ਕ** ਲਈ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

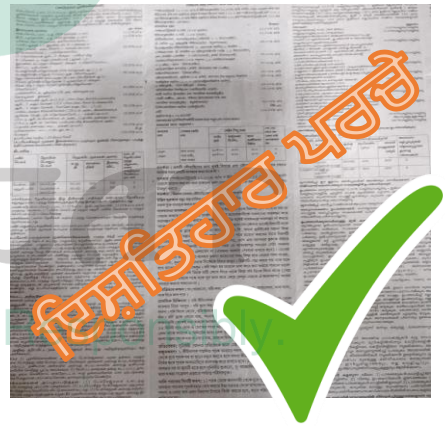
ਅਧਿਆਏ: 4

ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਸੂਤਰੀਕਰਨ

ਸੂਤਰੀਕਰਨ	ਨਾਮ	ਲਾਗੂਕਰਨ
ਡੀਐਸ	ਸੁੱਕੇ ਬੀਜ ਇਲਾਜ ਲਈ ਪਾਉਡਰ	ਬੀਜ/ਹੈਂਡ ਡ੍ਰੈਸਿੰਗ
ਜੀਆਰ	ਦਾਣੇ	ਫੈਲਾਉਣਾ
ਈਸੀ	ਇਮਲਸਿਫਿਏਬਲ ਗਾੜਾ ਘੋਲ	ਸਪਰੇ
ਈਜੀ	ਇਮਲਸਿਫਿਏਬਲ ਦਾਣੇ	ਫੈਲਾਉਣਾ
ਈਐਸ	ਬੀਜ ਇਲਾਜ ਲਈ ਇਮਲਸ਼ਨ	ਬੀਜ/ਹੈਂਡ ਡ੍ਰੈਸਿੰਗ
ਐਸਸੀ	ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਗਾੜਾ ਘੋਲ	ਸਪਰੇ
ਐਸਡੀ	ਪਰਤੱਖ ਲਾਗੂਕਰਨ ਲਈ ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ ਘੋਲ	ਸਪਰੇ
ਐਸਈ	ਸਸਪੇ-ਇਮਲਸ਼ਨ	ਸਪਰੇ
ਐਸਜੀ	ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਦਾਣੇ	ਸਪਰੇ
ਐਸਐਲ	ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਗਾੜਾ ਘੋਲ	ਸਪਰੇ
ਐਸਓ	ਤੇਲ ਫੈਲਾਉਣਾ	ਸਪਰੇ
ਐਸਪੀ	ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਪਾਉਡਰ	ਸਪਰੇ
ਐਮਈ	ਮਾਇਕ੍ਰੋ-ਇਮਲਸ਼ਨ	ਸਪਰੇ

ਸੂਤਰੀਕਰਨ	ਨਾਮ	ਲਾਗੂਕਰਨ
ਐਸਟੀ	ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਗੋਲੀਆਂ	ਸਪਰੇ
ਐਸਯੂ	ਅਲਟ੍ਰਾਲੇ ਵੋਲਿਊਮ (ਯੂਐਲਵੀ) ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ	ਸਪਰੇ
ਵੀਪੀ	ਵਾਸਪ ਛੱਡਣ ਵਾਲਾ ਉਤਪਾਦ	ਸਪਰੇ
ਡਬਲਿਊਜੀ	ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡਣਯੋਗ ਦਾਣੇ	ਸਪਰੇ
ਡਬਲਿਊਪੀ	ਗਿੱਲਾ ਕਰਨ ਯੋਗ ਪਾਉਡਰ	ਸਪਰੇ
ਡਬਲਿਊਟੀ	ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਖਿੰਡਣਯੋਗ ਗੋਲੀਆਂ	ਸਪਰੇ
ਜੈਡਸੀ	ਸੀਐਸ ਅਤੇ ਐਸਸੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸੂਤਰੀਕਰਨ	ਸਪਰੇ
ਜੈਡਈ	ਸੀਐਸ ਅਤੇ ਐਸਈ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸੂਤਰੀਕਰਨ	ਸਪਰੇ
ਜੈਡਡਬਲਿਊ	ਸੀਐਸ ਅਤੇ ਈਡਬਲਿਊ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਸੂਤਰੀਕਰਨ	ਸਪਰੇ
ਐਫਐਸ	ਬੀਜ ਇਲਾਜ ਲਈ ਵਹਾਯੋਗ ਗਾੜਾ ਘੋਲ	ਰੈਂਡ/ਸੀਡ ਡ੍ਰੈਸਰ
ਓਡੀ	ਤੇਲ ਦਾ ਫੈਲਾਅ	ਸਪਰੇ

ਅਧਿਆਏ: 5 ਖਰੀਦ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

ਖਰੀਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ, ਉਪਯੋਗ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਮਿਆਦ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਗ੍ਰਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ, ਜ਼ਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਲੱਛਣਾਂ ਅਤੇ ਮੁਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਉਪਾਆਂ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਲਈ ਲੇਬਲਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ। ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਬਿੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰੋ।

ਅਧਿਆਏ: 5

ਸੰਭਾਲ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

- ਛਿੱਟਾਂ ਉੱਡਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੱਕ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਰੱਖੋ।
- ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵਾਲੇ ਬੈਗ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲਈ ਤਿੱਖੇ ਚਾਕੂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਪਾੜੋ ਜਾਂ ਲੇਬਲ ਨੂੰ ਨਾ ਪਾੜੋ।
- ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਮਿਲਾਓ ਜਿੱਥੇ ਵਧੀਆ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਹੋਵੇ।
- ਕਦੇ ਵੀ ਗਿੱਚੀ, ਮੇਢੇ ਜਾਂ ਪਿੱਠ ਤੇ ਵਾਧੂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁੱਕੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇ ਪਹੀਆ ਵਾਹਨ ਤੇ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਸ ਲਈ ਸਹੀ ਬੈਗੇਜ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ

ਭੰਡਾਰਨ ਦੀਆਂ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

- ✓ ਘਰ ਦੇ ਪਰਿਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ।
- ✓ ਅਸਲੀ ਬਰਕਰਾਰ ਸੀਲਬੰਦ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਵਿਕਰੀ ਜਾਂ ਭੰਡਾਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੂਜੇ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਰਿਸਾਵ ਹੋਏ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਾ ਕਰੋ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖੋ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਰਫ ਨਾ ਜਮਾਓ।
- ✓ ਰੇਤ ਜਾਂ ਬੂਰੇ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਅੱਧਾ ਕੱਟਿਆ ਡ੍ਰਮ ਛਿੱਟਾਂ ਉੱਡੇ ਜਾਂ ਰਿਸਾਵ ਹੋਏ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
- ✓ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਰਸੋਈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖੂਹ, ਪੰਪ, ਆਦਿ।
- ✓ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖੋ। ਕਦੇ ਵੀ ਚਾਰੇ ਦਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਪੈਕੇਜ ਦੇ ਕੋਲ ਭੰਡਾਰਨ ਨਾ ਕਰੋ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਭੰਡਾਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਚਾਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਾ ਦਿਓ।

ਅਧਿਆਏ: 6

ਸਪਰੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

✓ ਡੱਬਿਆਂ ਦੇ ਲੇਬਲ ਤੇ ਉੱਲੇਖ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਸਿਰਫ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ੀ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਹੀ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਸਤਾਨਿਆਂ, ਐਨਕਾਂ ਅਤੇ ਤੰਗ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ।

✓ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਸਟੀਕਤਾ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਆਦਾ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਘੱਟ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ਫਸਲ ਦੀ ਹਾਨੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਭੋਗਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ ਦਸਤਾਨੇ, ਮਾਸਕ, ਐਨਕਾਂ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ ਮਾਪਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

✓ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਬੋਤਲ ਦੇ ਢੱਕਣ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਮਾਪਣ ਵਾਲੇ ਕਪ ਜਾਂ ਵੋਲਿਊਮੈਟ੍ਰਿਕ ਫਲਾਸਕ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ

✓ ਖੁਦ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਹਵਾ ਆਉਣ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਖੜੇ ਹੋਵੋ।

- ✓ ਉਦੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਫੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਖਾਸਤੌਰ ਤੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਵੋ ਜਦੋਂ ਤਾਪਮਾਨ 30°C ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਂ 10°C ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਗਰਮ ਧੁੱਪ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਾਂ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਇਰਾਦਾ ਨਾ ਰੱਖੇ ਉਦੇਸ਼ੀ ਸਥਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੋ।
- ✓ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਧੋਵੋ। ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਧੋਣ ਵੇਲੇ ਦਸਤਾਨੇ ਪਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।
- ✓ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਧੋਤਾ ਨਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਮਿਸ਼ਰਨ ਲਈ ਪਾਣੀ ਗੰਦਾ ਜਾਂ ਗ਼ੈਰ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਲਾਗੂਕਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

- ✓ ਲਾਗੂਕਰਨ ਉਪਕਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
- ✓ ਰਿਸਾਵ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਇਪਾਂ ਜਾਂ ਕਨੈਕਸ਼ਨਾਂ, ਬੰਦ ਹੋਈਆਂ ਜਾਂ ਘਿਸੀਆਂ ਨੋਜ਼ਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ, ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਫਿਲਟਰ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਤੇ ਸੀਲਾਂ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਉਹ ਰਸਾਇਣਾਂ ਦੀਆਂ ਛਿੱਟਾਂ ਉੱਡਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣਗੇ। ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਉਪਕਰਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।
- ✓ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਉਪਕਰਣ ਨੂੰ ਨਿਰਮਾਤਾ ਦੇ ਖਾਸ ਵਿਵਰਣਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਲਈ ਲੇਬਲ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ✓ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁੰਘੋ। ਘੋਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜਾਂ ਘੋਲ ਦਾ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੁਝ ਵੀ ਖਾਓ-ਪੀਓ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਿਗਰਟ ਨਾ ਪੀਓ ਜਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਚਬਾਓ।
- ✓ ਸੰਚਾਲਕ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰਾਂ ਦੀ ਬੂਟਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਪੇਲੀਏਥਿਲੀਨ ਬੈਗਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪੀਪੀਈ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਲੋਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਟੈਪ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ

- ✓ ਮੂੰਹ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋਈ ਨੇਜ਼ਲ ਵਿੱਚ ਫੂਕ ਮਾਰਕੇ ਸਾਫ ਨਾ ਕਰੋ। ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੇ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਪੁਰਾਣੇ ਦੰਦਾਂ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਾਫ ਕਰੋ।
- ✓ ਨਦੀਨਨਾਸ਼ਕ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਲਈ ਸਮਾਨ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਾ ਕਰੋ।
- ✓ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿੱਜੀ ਰੱਖਿਆ ਉਪਕਰਣ (ਪੀਪੀਈ) ਨੂੰ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸੂਟ, ਐਨਕਾਂ, ਬੂਟ, ਦਸਤਾਨੇ, ਮਾਸਕ, ਹੈੱਟ/ਟੋਪੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸਮਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤੰਬਾਕੂ/ਭੋਜਨ ਨੂੰ ਨਾ ਚਬਾਓ।
- ✓ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸਪਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

ਖਾਲੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਧੋਣ ਦੁਆਰਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਪਟਾਰਾ

ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਖਾਲੀ ਕਰੋ ਜਦੋਂ ਤਕ ਵਰਾ ਚੁੱਕਾ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਥੋੜੇ ਕਰੋ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਿਲਾਓ

ਧੋਤੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਵਿੱਚ ਕੱਢੋ

ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਧੋਤੇ ਖਾਲੀ ਤਰਲ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਡੱਬੇ ਧੋਣ ਵਾਲੇ ਤਰਲ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਨੈਪਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

3 ਵਾਰ ਧੋਵੋ

ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੀ ਛੋਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਕਰੋ

ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਈ ਦੇ ਨਾਲ ਡੱਬੇ ਡਰੱਮਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਕਰੋ

ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੁਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੱਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛੇਕ ਕਰੋ/ਚੁਰਾ ਕਰੋ।

ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੋਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਚੁਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ

ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਖੱਡੇ ਵਿੱਚ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਗੁਫ਼ਾ ਦਿਓ

ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੇ ਤਾਲਾ ਲਗਾ ਕੇ ਅਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਵਾਲਾ ਲੇਬਲ ਲਗਾ ਕੇ ਥਾਂ ਨਾਲ ਘੇਰ ਕੇ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

- ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋ ਲਓ। ਕਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪੀਪੀਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਧੋਵੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਸਕ, ਦਸਤਾਨੇ, ਆਦਿ।
- ਪਾਇਪ ਅਤੇ ਵਾਲਵ ਨੂੰ ਧੋਵੋ। ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਧੋਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਹੈ, ਪਰ, ਟੈਂਕ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਸ਼ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ। ਜੇ ਫਿਲਟਰ ਸਕ੍ਰੀਨ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਲਾਂ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਸ਼ ਜਾਂ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਬ੍ਰਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਅਰਾਮ ਨਾਲ ਰਗੜੋ ਅਤੇ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁੱਟ ਦਿਓ

ਸਪਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

- ਖੇਤ ਤੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰੋ। ਖੁਦ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਬਣ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ। ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋਵੋ
- ਇਸ਼ਨਾਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਫੜੋ।
- ਖੇਤ ਤੋਂ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਕੱਪੜੇ ਧੋਵੋ। ਧੂੜ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦਿਓ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਨਾ ਧੋਵੋ।
- ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਡੱਬਿਆਂ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਬਚੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸੁੱਟ ਦਿਓ। ਘਰ/ਖੇਤ ਤੇ ਬੋਤਲ ਦਾ ਮੁੜ ਤੋਂ ਉਪਯੋਗ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਹਿਰੀਲੀ ਹੈ। ਬੋਤਲ/ ਡੱਬੇ/ ਪੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਸੁੱਟੋ

ਅਧਿਆਏ: 7

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ

► ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੇਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੀ ਥੋੜੀ-ਜਿਹੀ ਮਾਤਰਾ ਹੀ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਬੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਤਾਲਾ ਅਤੇ ਚਾਬੀ ਲਗਾ ਕੇ ਘਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੰਡਾਰਨ ਕਰੋ। ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਨਾ ਬਦਲੋ। ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲਓ **Responsibly.**

► ਆਈਆਰਐਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਨੈਪ ਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਲਾਗੂਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਕਰਣ ਨੂੰ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੋਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੰਦ ਕੀਤੇ ਢੱਕਣ ਵਾਲੇ ਡ੍ਰਮ ਜਾਂ ਡੱਬੇ ਵਿੱਚ ਇਕੱਤਰ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਜਾਂ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਬਚੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੋ

- ਉਨ੍ਹਾਂ ਡੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਧੋਣ ਦੀ ਪਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਕੀਟਾਣੂਰਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਕੱਚ, ਪਲਾਸਟਿਕ ਜਾਂ ਧਾਤ ਦੇ ਬਣੇ ਹਨ।
- ਕਦੇ ਵੀ ਬਚੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਨਦੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾ ਮਿਲਾਓ ਜਾਂ ਘਰ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸੁੱਟੋ।
- ਘਰੇਲੂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਕੀਟਾਣੂਰਹਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੀਟਾਣੂਰਹਿਤ ਕੀਤੇ ਡੱਬਿਆਂ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਉਪਯੋਗ ਨਾ ਕਰੋ।

ਅਧਿਆਏ: 8

ਬਗੀਚਾ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾਏ ਰੱਖੋ ਕਿਉਂਕਿ ਤਰਲ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਡਿੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਧਾ ਸਿਰ ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਦੀ ਸਪਰੇ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਅਧਿਕਤਮ 45 ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਕੋਣ ਤੇ ਸਪਰੇ ਕਰੋ। ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਪੀਪੀਈ ਪਾਓ। ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਦੇ ਬਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ

ਬਗੀਚਾ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ

ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਜੋਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰੁੱਖ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸਹੀ ਬੇਸਿਨ ਬਣਾਓ। ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਰਤੋ ਕਿ ਰਸਾਇਣ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨੌਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਬੂਟਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਸਰਫ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡ੍ਰਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਧੋਵੋ, ਡ੍ਰਮ ਤੋਂ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਨਾ ਦਿਓ। ਧਿਆਨ ਰੱਖੋ ਕਿ ਧੋਣ ਦੀ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਇਕੱਲਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਅਤੇ ਜਾਨਵਰ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਅਧਿਆਏ: 9

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਮਧੂਮੱਖੀਆਂ)

ਮੱਖੀਆਂ, ਖਾਸਤੌਰ ਤੇ ਮਧੂਮੱਖੀਆਂ, ਭੋਜਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਪਰਾਗਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਮੱਖੀਆਂ ਦੇ ਸਕਿੰਮ ਮੰਡਰਾਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਪਰੇ ਨਾ ਕਰੋ।

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਪੰਛੀ)

ਸਿਰਫ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਜਾਂ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਪਰੇ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ ਛਤਰ ਤੇ ਹੀ ਸਪਰੇ ਕਰੋ, ਨਾ ਕਿ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਵਾ ਵਿੱਚ।

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਮੱਛੀ)

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਾਂ ਉੱਥੇ ਸਪਰੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੱਛੀਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਸ਼ੈਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਮਿਲਾਉਣ ਦੇ ਕਰਕੇ, ਜਲਮਈ ਜੀਵ ਮਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਲਈ
ਲੇਬਲ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ

ਜਾਨਵਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਹਿਦਾਇਤਾਂ (ਜਾਨਵਰ)

ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਪੁਰਾਅ ਨੂੰ ਧੋਣ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਜਾਨਵਰ ਬਿਮਾਰ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਆਹਾਰ ਲੈਣਗੇ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵਾਲੇ ਡੱਬੇ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ, ਖੇਤ, ਆਦਿ ਤੇ ਨਾ ਸੁੱਟੋ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਨਵਰ ਸੁੰਘ ਜਾਂ ਅਵਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੀ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਚਾਰੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਸਪਰੇ ਨਾ ਕਰੋ/ਰਸਾਇਣ ਨੂੰ ਨਾ ਛਿੜਕੋ। ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਨਾਲ ਇਲਾਜ ਕੀਤੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ।

ਅਧਿਆਏ: 10

ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਲੱਛਣ

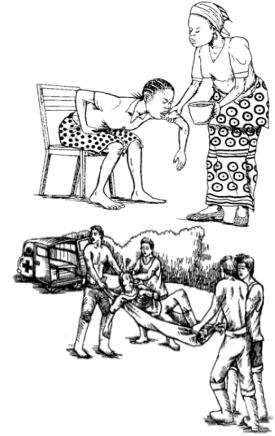
ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ
ਆਮ ਲੱਛਣ ਇਹ ਹਨ:

- ਚੱਕਰ ਆਉਣਾ, ਧੁੰਦਲੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ
- ਬੇਹੋਸ਼ ਹੋਣਾ
- ਉਲਟੀ ਆਉਣਾ, ਖਾਂਸੀ
- ਸਿਰਪੀੜ
- ਪੁਤਲੀ ਦਾ ਫੈਲਣਾ
- ਨੱਕ ਜਾਂ ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਝੱਗ ਆਉਣਾ
- ਸਾਹ ਲੈਣ ਵੇਲੇ ਜ਼ੋਰ-ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਅਵਾਜ਼
ਆਉਣਾ/ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਣਾ
- ਅਟੈਕਸੀਆ
- ਲਾਰ ਨਿਕਲਣਾ
- ਚਮੜੀ ਦੀ ਲਾਲੀ ਅਤੇ ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ
- ਢਿੱਡ ਪੀੜ
- ਦਸਤ
- ਵਾਧੂ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣਾ ਅਤੇ ਮਤਲੀ
- ਪੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੰਬਣੀ

ਅਧਿਆਏ: 10

ਮੁਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਤਸ਼ਖੀਸ

➤ ਸਾਬਣ ਅਤੇ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਧੋਵੋ।

➤ ਜੇ ਅੱਖਾਂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਫੇਰ ਸਾਫ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਗਭਗ 15 ਮਿੰਟਾਂ ਲਈ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਛਿੱਟੇ ਮਾਰੋ।

➤ ਕੋਈ ਵੀ ਛਾਲੇ ਨੂੰ ਨਾ ਫੇੜੋ ਜਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਸ਼ਨ ਨਾ ਲਗਾਓ। ਹੋਰ ਸੰਕ੍ਰਮਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਉਤਾਰੋ ਜੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਕ੍ਰਮਿਤ ਹੋਏ ਹਨ।

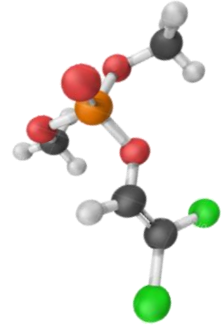
➤ ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਉਤਪਾਦ ਨੂੰ ਨਿਗਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਲੇਬਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਓ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਲਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੂੰਹ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਢਿੱਲਾ ਕਰੋ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹੋ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

➤ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਡਾਕਟਰੀ ਮਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ।

➤ ਜੇ ਲੇਬਲ ਉਲਟੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਉਲਟੀ ਆਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਲੂਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਇੱਕ ਗਲਾਸ ਅਤੇ ਤੁਲਸੀ, ਅਜਵਾਇਨ, ਆਦਿ ਵਾਂਗ ਦਾ ਤੇਜ਼ ਸੁਆਦ ਵਾਲਾ ਖਾਣਯੋਗ ਪੈਦਾ ਦਿਓ

ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਮੁਢਲੀ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਨਿਦਾਨ

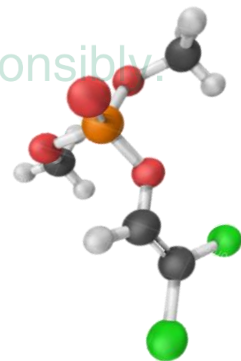
1. **ਓਰਗੈਨੋਫੋਸਫੇਟ ਗਰੁੱਪ** ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਹਿਰੀਲਾਪਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਟ੍ਰੋਪਾਈਨ ਅਤੇ 2 ਪੀਏਐਮ ਇਸ ਸਮੂਹ ਲਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ੀ ਕਾਟਾਂ ਹਨ। (ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਮੈਲਾਥਿਓਨ, ਪੈਰਾਥਿਓਨ, ਡਿਆਜਿਨੇਨ, ਫੋਂਥਿਓਨ, ਡਿਕਲੋਰਵੇਸ, ਆਦਿ।)
2. **ਕਾਰਬਾਮੇਟਸ** ਦੇ ਕਾਰਨ ਵੀ ਜਹਿਰੀਲਾਪਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਟ੍ਰੋਪਾਈਨ ਦਾ ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਪਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ, ਇਸ ਦੀ 2 ਪੀਏਐਮ ਵਜੋਂ ਓਕਸਾਇਮ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। (ਜਿਵੇਂ ਕਿ: ਕਾਰਬੋਫਿਊਰਾਨ, ਐਲਡੀਕਾਰਬ, ਕਾਰਬਾਰਿਲ, ਆਦਿ।)
3. ਸਪਰੇ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਪੀਪੀਈ ਪਾਓ **Enabling. Growth. Responsibly.**
4. ਲੈਂਬਡਾ ਸਾਇਹਾਲੋਥ੍ਰਿਨ ਲਈ ਜੈਡਸੀ ਵਾਂਗ ਦੇ ਸੂਤਰੀਕਰਨਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰੋ
5. ਹਵਾ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਪਰੇ ਕਰੋ ਤਾਂ ਕਿ ਰਸਾਇਣ ਤੁਹਾਡੇ ਤੇ ਨਾ ਡਿੱਗਣ
6. ਮਾਸਕ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਢੱਕੋ

ਯੁਨਿਵਰਸਲ ਕਾਟ

50%

ਐਕਟਿਵੇਟਿਡ
ਚਾਰਕੋਲ + 25%
ਮੈਗਨੀਸ਼ਿਅਮ
ਓਕਸਾਇਡ +
25% ਟੈਨਿਕ
ਐਸਿਡ

ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਜਹਿਰੀਲੇਪਣ ਦੇ ਲੱਛਣ

ਰਸਾਇਣ	ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ	ਨੁਸਖਾ/ਸਮਾਧਾਨ/ ਕਿਸਾਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ
ਲੈਂਬਡਾ ਸਾਇਹਾਲੋਥਿਨ	ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ	ਮਾਸਕ, ਹੱਥ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਐਨਕ ਪਾਓ
ਸਲਫਰ	ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ	ਮਾਸਕ, ਹੱਥ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਐਨਕ ਪਾਓ
ਕਾਪਰ	ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ	ਮਾਸਕ, ਹੱਥ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਐਨਕ ਪਾਓ
ਪ੍ਰੋਫੇਨੋਫੇਸ+ ਸਾਇਪਰਮੇਥਿਨ	ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ/ ਸਾਹ ਲੈਣ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ	ਮਾਸਕ, ਹੱਥ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਐਨਕ ਪਾਓ
ਸਾਇਪਰਮੇਥਿਨ	ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ/ ਸਾਹ ਲੈਣ ਸਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆ	ਮਾਸਕ, ਹੱਥ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਐਨਕ ਪਾਓ
ਡਿਕੋਫੋਲ	ਖੁਜਲੀ ਹੋਣਾ	ਮਾਸਕ, ਹੱਥ ਦੇ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਐਨਕ ਪਾਓ

ਅਧਿਆਏ: 11

ਵਸ਼ੈਲੇਪਣ ਦਾ ਤਿਕੋਣ

ਐਲਸੀ 50 ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਵਰਗੀਕਰਨ	ਮੌਖਿਕ ਰਾਹ ਦੁਆਰਾ ਮੱਧਮ ਘਾਤਕ ਖੁਰਾਕ ਤੀਬਰ ਵਸ਼ੈਲੇਪਣ ਐਲਡੀ 50 ਮਿਗ੍ਰਾ/ਕਿਗ੍ਰਾ. ਜਾਂਚ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਜਨ	ਚਮੜੀ ਦੇ ਰਾਹ ਦੁਆਰਾ ਮੱਧਮ ਘਾਤਕ ਖੁਰਾਕ ਚਮੜੀ ਦੀ ਵਸ਼ੈਲੇਪਣ ਐਲਡੀ 50 ਮਿਗ੍ਰਾ/ਕਿਗ੍ਰਾ. ਜਾਂਚ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦਾ ਵਜਨ	ਲੇਬਲ ਤੇ ਪਛਾਣ ਬੈਂਡ ਦਾ ਰੰਗ
1	2	3	4
1. ਅਤਿਅੰਤ ਜਹਿਰੀਲਾ	1-50	1-200	ਚਮਕੀਲਾ ਲਾਲ
2. ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ	51-500	201-2000	ਚਮਕੀਲਾ ਪੀਲਾ
3. ਦਰਮਿਆਨਾ	501-5000	2001-20000	ਚਮਕੀਲਾ ਨੀਲਾ
4. ਹਲਕਾ ਜਹਿਰੀਲਾ	5000 ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ	20000 ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ	ਚਮਕੀਲਾ ਹਰਾ

 ਜਹਿਰ	 ਜਹਿਰ	ਲਾਲ	ਅਤਿਅੰਤ ਜਹਿਰੀਲਾ
 ਖਤਰਾ	 ਸਾਵਧਾਨ	ਪੀਲਾ	ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਜਹਿਰੀਲਾ
		ਨੀਲਾ	ਦਰਮਿਆਨਾ ਜਹਿਰੀਲਾ
		ਹਰਾ	ਹਲਕਾ ਜਹਿਰੀਲਾ

ਅਧਿਆਏ: 12

ਕੁਝ ਤੁਰੰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ

ਇਹ ਕਰੋ	ਇਹ ਨਾ ਕਰੋ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੰਪੂਰਨ ਬਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰੋ	ਕਦੇ ਵੀ ਕੱਚੇ ਬਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਉਤਪਾਦ ਨਾ ਖਰੀਦੋ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਨਸ਼ਟਤਾਵਾਂ ਲਈ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਜਾਓ	ਕਦੇ ਵੀ ਪਿੱਠ, ਮੋਢੇ ਜਾਂ ਗਿੱਚੀ ਤੇ ਵਾਧੂ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਚੁੱਕੋ
ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਉਪਯੋਗ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਦਸਤਾਨੇ, ਤੰਗ ਕੱਪੜੇ, ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਮਾਸਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਰੱਖਿਅਕ ਗਿਅਰ ਪਾਓ	ਢਿੱਲੇ ਕੱਪੜੇ ਨਾ ਪਾਓ ਅਤੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਉਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਨੂੰ ਦੂਰ ਰੱਖੋ
ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭੰਡਾਰਨ ਕਰੋ	ਕਦੇ ਵੀ ਭੋਜਨ ਦੇ ਸਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਡੰਗਰ ਦੇ ਸੈਂਡ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭੰਡਾਰਨ ਨਾ ਕਰੋ।
ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨੈਪ ਸੈਕ ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋ ਲਓ	ਸਪ੍ਰੇਅਰ ਨੂੰ ਸਾਫ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਤਹੀ ਪਾਣੀ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਨਾ ਦਿਓ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੋਵੋ	ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਧੋਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਖਾਓ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਪਰਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਦੂਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਲੇਬਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਸਮਾਪਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਲਈ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਲੇਬਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ	ਕਦੇ ਵੀ ਬਜਾਰ ਤੋਂ ਮਿਆਦ ਪੂਰੀ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾ ਕਰੋ, ਭਾਵੇਂ ਦੁਕਾਨਦਾਰ ਉਤਪਾਦ ਤੇ ਕਾਫੀ ਜਿਆਦਾ ਛੋਟ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਪਯੋਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤਪਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੋ

ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾ. ਲਿ. ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ

➤ ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾ. ਲਿ. ਤਿੰਨ ਦਸ਼ਕ ਪੁਰਾਣੀ ਐਮਐਨਸੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ 70 ਦੇਸ਼ਾਂ, 6 ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਵਿਆਪਕ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ, ਰੂਸ, ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ. ਅਤੇ ਪੱਛਮ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਵਿਤਰਣ ਕੇਂਦਰ ਹੈ

➤ ਪਾਰਿਜਾਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਕੇ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚੋਂ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (2015), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ (2016), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ (2017), ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ (2016), ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ (2017), ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਰਿਸ਼ਦ (2018), ਗ੍ਰੀਨਟੈਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਰਸਕਾਰ (2015), ਗ੍ਰੀਨਟੈਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਰਸਕਾਰ (2016), ਗ੍ਰੀਨਟੈਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਰਸਕਾਰ (2017), ਗ੍ਰੀਨਟੈਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪੁਰਸਕਾਰ (2018), ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਪੁਰਸਕਾਰ (2015), ਗ੍ਰੀਨਟੈਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੁਰਸਕਾਰ (2017), ਗ੍ਰੀਨਟੈਕ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪੁਰਸਕਾਰ (2018) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ

➤ ਪਾਰਿਜਾਤ ਕੋਲ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਇੰਫ੍ਰਾਸਟ੍ਰਕਚਰ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ

➤ ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਪਿਤ ਆਰ ਐਂਡ ਡੀ ਵਿਭਾਗ ਹੈ(ਹਨ) ਜੋ ਕੀਟਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸੰਭਾਵੀ ਸਮਾਧਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਏਕਲ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ

**ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨ
ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ
1800-180-1551**

**ਪਾਰਿਜਾਤ ਇੰਡੀਆ ਫਾਰਮਰ ਹੈਲਪਲਾਈਨ
1800-12300-6141**

सुरक्षा पुरस्कार

2015

2016

2017

2016

2017

2018

2015

2016

2017

2018

2018

2019

PARIJAT

Enabling. Growth. Responsibly.

ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਲਾਗੂਕਰਨ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ
ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੀਐਸਆਰ ਪਹਿਲ

PARIJAT

Enabling. Growth. Responsibly.